

Молодий комуніст

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Виходить з 5 грудня 1939 р. Субота, 30 серпня 1986 року № 104 (3767). Ціна 2 коп.

В обкомі ЛКСМУ України

Бюро обкому ЛКСМУ розглянуло питання «Про роботу комітетів комсомолу Бобринецького району з питань організації шефства комсомольців і молоді над розвитком тваринництва».

У постанові бюро відзначалося, що, виконуючи рішення пленуму ЦК КПРС, XXVII з'їзду КПРС, комсомольські організації Бобринецького району під керівництвом партійних органів проводять певну роботу по залученню юнаків і дівчат до дальшого піднесення тваринницької галузі. Цілеспрямовано працює молодь району по забезпеченню громадсько-тваринництва кормами. У господарствах створено 24 комсомольсько-молодіжні кормозаготівельні загони.

Разом з тим, бюро обкому комсомолу відзначило, що в організації шефства комсомольських організацій над тваринництвом є суттєві недоліки. В 1986 році у районі зменшилася кількість членів ВЛКСМ серед тваринників, хоча в ряді колгоспів їх не вистачає. За три роки з 36 юнаків і дівчат, направлених працювати в тваринницьку галузь за комсомольськими путівками, закріпилися в господарствах лише троє третей.

Серйозні недоліки мають місце в організації соціалістичного змагання. Чимало молодих тваринників і три КМК не виконали взятих соціально-виробничих завдань за період зимівлі худоби за I півріччя ц. р.

Мало ще на місцях надається уваги створенню молодим тваринникам належних умов праці, побуту, відпочинку. Залишається високою плінність кадрів. Не зайняли комітети комсомолу активної позиції і в боротьбі за підвищення якості тваринницької продукції.

Бюро обкому ЛКСМУ України аналізуючи Бобринецькому райкому комсомолу на серйозні недоліки в організації соціалістичного змагання по гідній зустрічі XX з'їзду ВЛКСМ і XXV з'їзду ЛКСМУ України. Відзначити вдаліше завданням комсомольських організацій — мобілізацію молоді на боротьбу за збільшення виробництва і поліпшення якості тваринницької продукції.

Райком комсомолу зобов'язано вжити заходів по дальшому закріпленню молоді на фермах, удосконалювати форми трудового виховання і профорієнтації. Добитися створення в кожній сільській школі учнівських тваринницьких ланок, трудових об'єднань старшокласників.

Комітетам комсомолу, штабам і постам «Комсомольського прожектора» тримати під неослабним контролем працевлаштування і закріплення в тваринництві випускників шкіл.

Бюро обкому комсомолу розглянуло ряд інших питань з внутрішнього життя.

...А завтра—спеціалісти

На тваринницькому комплексі колгоспу імені Ілліча Гайворонського району проходять переддипломну практику студенти ветеринарного факультету Української державної академії сільськогосподарської академії. Серед них двоє з Демократичної Республіки Афганістан — Мухаммед Захир Аллюкозай та Надир Шах Людін.

Посланці дружної нашої країни зосереджують увагу на детальному вивченні закономірностей виникнення, розвитку й згасання інфекційних хвороб сільськогосподарських тварин та засобів боротьби з ними. Регулярні заняття з практикантами проводить лікар-епізоотолог Могильницької дільничої ветеринарної Василь Іванович Лебідь.

У себе вдома, — говорить Надир Шах, член Народно-демократичної партії Афганістану, — ми можемо зіткнутися не тільки з природними епідеміями, а й з порожними диверсіями з боку Ірану та Пакистану. Саме з їх території вже не раз закидали до нас бактерії чуми, сибірської ливи тощо. Набуті в Радянському Союзі знання дадуть змогу звести нанівещь подібні підступи.

Довідавшись, що розмовляють з кореспондентом комсомольської газети, Надир Шах і Мухаммед Захир розповіли, що в Афганістані також діє організація демократичної молоді — Дедзавану Сазман, що її члени беруть активну участь у суспільно-громадському й виробничому житті, зі зброєю в руках самовіддано захищають завоювання Квітневої революції. Вони старанно вивчають історію ВЛКСМ, у сьому наслідують приклад радянських комсомольців, дондають зусиль, щоб стати гідними для них побратимами.

Надир Шах і Мухаммед Захир просили передати дружній привіт і добрі побажання читачам «Молодого комуніста».

На знімку: (зліва направо): Мухаммед Захир Аллюкозай, лікар-епізоотолог В. І. Лебідь, Олена Чехоніна та Надир Шах Людін розмовляють перед початком практичних занять.

Фото В. РУДЕНКА.

Союз навчання і праці

Складні і відповідальні завдання стоять нині перед комсомольськими організаціями загальноосвітніх шкіл, профтехучилищ, середніх спеціальних і вищих навчальних закладів у новому навчальному році, який розпочнеться 1 вересня. Головне завдання в процесі перебудови вищої і загальноосвітньої школи, а значить і стратегії прискорення нашого суспільства комітети комсомолу абачають перш за все у вирішенні проблем суспільно-корисної праці, науково-технічної творчості, впровадження нових форм дозволяють молоді шляхом підвищення ініціативи, самостійності самих спілчан в організації навчання і виховання.

Не можу не відзначити зростаючу серйозну зацікавленість до проблем трудового виховання з боку багатьох господарських організацій, базових підприємств. Рік тому з ініціативи учителів комсомольців і при підтримці правління колгоспу імені Боженка Кіровоградського району було обладнано тваринницький комплекс по відгодівлі 300 голів свиней і 45 голів великої рогатої худоби для учнівської виробничої бригади Федорівської десятирічки (директор школи — член обкому комсомолу Гліб Підковський). Комплекс школярі перевели на повний госпрозрахунок і працює він без перерв на канікули. Тут юнаки і дівчата оволодівають спеціальностями оператора машинного доїння, механізатора-тваринника, вивчають основи зоотехніки. Торік вони здали державі 26 тонн м'яса, а середньодобовий надій молока становив 14 кілограмів на корову. Подібних прикладів в області немало.

Нинішнє трудове літо показало, що участь учнівської і студентської молоді

в розвитку народного господарства області щороку стає відчутнішою і вагомішою. Організовано воно пройшло в учнів СКТУ. У складі 25 таборів праці і відпочинку трудилось майже три з половиною тисячі юнаків і дівчат, серед яких особливо треба відзначити колективи Онківського СКТУ № 37, Бобринецького СКТУ № 32, Новгородківського СКТУ № 36.

58 студентських загонів області старанно трудилися на підприємствах та в організаціях 12 різних міністерств та відомств. А СБЗ «Будівельники» Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування виконували відповідальне завдання — брали участь у будівництві житла для населення, що потерпіло від аварії на Чорнобильській АЕС, в селі Сукачі Київської області. За 40 днів роботи хлопці освоїли майже 80 тисяч карток бованців «капіталовкладень».

Однак успіхи і досягнення, які маємо на сьогоднішній день, ще не можуть заступити низький загальний рівень трудової і професійної підготовки молоді. Як і раніше, слабою залишається база учнівських виробничих бригад в Добровеличківському, Устинівському, Голованівському районах. Тут немає постійної, закріпленої за школами, сільськогосподарської техніки.

Дуже повільно створюється стаціонарна база таборів праці і відпочинку в Маловисківському, Кіровоградському районах. Тому літня трудова триває всього лиш одну зміну, хоча на полях господарств в ту пору роботи дуже багато.

Не до кінця вирішені питання трудового виховання школярів під час літніх канікул і в містах. Не так давно було проаналізовано зайнятість учнів міста Олександрії. І ось яка вийшла

картина: корисною працею охоплено лише 75 процентів старшокласників.

Комітети комсомолу середніх спеціальних і вищих навчальних закладів ще не добилися того, щоб кожен студент взяв участь у трудовому семестрі.

Правління колгоспів імені Ленінського комсомолу, «Росія» Новоукраїнського, радгоспу «Кіровоградський» Маловисківського районів через нерозпорядливість і незацікавленість не зуміли організувати дійового соціалістичного змагання серед бійців лінійних студентських загонів.

Минулого навчального року обком комсомолу вивчав питання про спільну діяльність вихованців Голованівського СКТУ № 38, загальноосвітніх шкіл та базових підприємств по професійній орієнтації учнів, підготовці і закріпленню спеціалістів сільськогосподарства. І ось що вийшло. На навчання за путівками Голованівського райкому ЛКСМУ прийшли лише третя частина молоді із запланованої, лише 8 чоловік є колгоспними стипендіатами. З випускниками училища ніхто із керівництва колгоспу не зустрічався, тому і закріплюються вони дуже слабо. Під час виробничої практики учні СКТУ більше байдкують, ніж працюють. Складася саме така ситуація, про яку вказувалося на XIII пленумі ЦК ВЛКСМ: під час комплектування ПТУ працюють всі. А коли підходить час випуску, то не витрачається практично і десятої частини зусиль для того, щоб молодий спеціаліст прибув на розподіл, щоб йому були створені необхідні умови для праці, побуту, відпочинку. Думаю, що комітетам комсомолу тут є над чим задуматися.

Розвиток ініціативи, самостійності комсомольських організацій сиділилося у найважливіший напрям роботи комітетів комсомолу. В середніх школах №№ 18, 9 м. Кіровограда практикуються, приміром, регулярні звіти членів комітету комсомолу перед спілчанами, створюються ініціативні групи, ради справ. А у багатьох шкільних організаціях Гайворонського, Знам'янського районів під час найважливіших зборів року йде відверта розмова в дусі принципової критики і самокритики.

Більшу увагу в професійно-технічних училищах надають ідейно-політичному вихованню учнів, особливо політичному інформуванню. Цьому сприяють відкриті за останній час музеї бойової і трудової слави в Голованівському СКТУ № 38, Олександрійському СКТУ № 31, Знам'янському СКТУ № 3. А в Гайворонському СКТУ № 35 недавно відкрито музей слави трудівників сільськогосподарства. В усіх училищах постійно створюються комплекси ідейно-виховної роботи, штаби і ради по профілактиці правопорушень, клуби та об'єднання за інтересами. В області вже працюють 102 гуртки технічної творчості. Діючі моделі та експонати виготовлені гуртківцями СКТУ №№ 2, 4, 6, відзначені дипломами і грамотами ВДНГ УРСР та СРСР.

Проте перебудова діяльності комсомольських та особливо піонерських організацій йде повільно. Ще не вдалося добитися того, щоб кожен юний пенінець, комсомолец свідомо й активно брав участь в житті свого колективу.

Низький авторитет першочинних комсомольських організацій в СКТУ №№ 31, 37, 39. На низькому рівні тут працюють гуртки «Наш Ленінський комсомол», «Закон комсомольського життя».

школи комсомольського активу.

Підготовка умілого й авторитетного активу, підвищення бойовистості комсомольських організацій в класах та навчальних групах — все це питання, які комітети комсомолу повинні вирішувати в тісному контакті з педагогічними колективами. А ще треба, щоб думка кожної первинної бралася до уваги при видачі характеристик, визначенні стипендій і розподілі місць в гуртожитках.

Важлива роль у створенні живої творчої обстановки в комсомольських організаціях багатьох навчальних закладів належить комсомольським ватажкам. Серед них Ірина Завражна (СКТУ № 9), Світлана Голоско (СКТУ № 14), Віктор Жадан (профтехучилище № 31), Сергій Орищенко з Кіровоградського технікуму механізації сільськогосподарства, Лариса Сільвестренко та Надія Бойко з машинобудівного та будівельного технікумів м. Кіровограда, Микола Масленников з Кіровоградського вищого льотного училища цивільної авіації. Всі вони відзначаються високою відповідальністю за доручену справу, ініціативністю, захопленістю.

У комсомольських організаціях середніх спеціальних навчальних закладів і вузів почалася підготовка до XX з'їзду ВЛКСМ і XXV з'їзду ЛКСМУ України, який передуватиме загально-виборній кампанії. Важливе значення надається колективним обговоренням змін в Статуті ВЛКСМ, що передбачаються. Треба всебічно використовувати це для серйозної розмови про політичні, ділові і моральні якості членів ВЛКСМ, їх відповідальність за приналежність до Ленінського комсомолу, створення обставини нетерпимості до тих, хто не хоче йти в ногу з часом.

Н. АНГЕЛУЦА,
секретар обкому ЛКСМУ України.

ПОПРАЦЮЄМО, ДРУЗІ!

Члени організації Співки Вільної Німецької Молоді (СВНМ) імені Карла Маркса об'єкту інтеграції РЕВ гірничо-збагачувального комбінату окислених руд (місто Долинська Кіровоградської області) прагнуть внести особливий вклад у справу миру. У серпні молодіжна бригада в НДР відпрацює спільно зі старшими товаришами по роботі так звані зміни максимальної продуктивності праці з нагоди Всесвітнього Дня миру. Девіз цих змін «Мій внесок у справу миру і соціалізму — максимальна продуктивність праці до Всесвітнього Дня миру». Ось і члени СВНМ будови Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд з 21 по

31 серпня проводять Декаду мирних ініціатив, під час якої всі молодіжні бригади і колективи будови відпрацюють зміни з максимальною продуктивністю праці.

Члени СВНМ вносять свою роботу на будівництві комбінату конкретний вклад у справу поглиблення співробітництва СРСР та інших соціалістичних братніх країн. Основна увага будівельників спрямована на спорудження молодіжного об'єкту по будівництву житлових будинків для робітників. Підвищити продуктивність праці при високій якості робіт зобов'язалась кожна з 17 молодіжних бригад. Зміни проходять з найвищою ефективністю. Щодня підбиваються підсумки зробленого, передовики відзначаються в стін-

нівці і по радіо, встановленому на будмайданчику. Завершиться декада мітингом Миру і відкриттям центру для проведення дозвілля.

Робота з найвищою продуктивністю праці задумана так, що з 1 по 12 вересня естафету у німецьких друзів підходять наші, радянські будівельники, що працюють на будівництві комбінату. Вони також зобов'язались працювати з високою ефективністю і якістю.

Підсумки цієї трудової вахти будуть підбиті у середині вересня. На спеціальному вечорі вшанування переможців буде нагороджено.

В. ЗІНЧЕНКО, начальник штабу Всесвітньої ударної комсомольської будови Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд. м. Долинська.

У трудовій біографії екскаваторника з бригади Д. Т. Савчука з розрізу «Морозівський» виробничого об'єднання «Олександрівугілля» чимало славних сторінок. Та й у самого першняка за плечима звитяжний шлях. Сюди він прийшов уже зрілим спеціалістом. Його змінний виробіток став своєрідним еталоном для товаришів — хто не прагне рекордів? А тому природно, що, коли сюди прийшов новий крокуючий екскаватор ЗШ-3,45, його доручили саме Савчукові. Запропонували підібрати помічників. Можливо, тому й ішли люди охоче до нового бригадира, що бачили його запал, баганням трудитися на славу. Так і організували тоді комсомольсько-молодіжний колектив, який Дмитро Трохимович і очолює.

На сьогоднішній день керівника КМК відзначено орденом Жовтневої Революції, «Знаком Пошани», знаками «Шахтарська слава» II і III ступенів, численними грамотами й подяками. На рахунок бригади вже не один мільйон тонн видобутого вуг-

ЗАВТРА — ДЕНЬ ШАХТАРЯ ФОРМУЛА УСПІХУ

гілля, десятки тисяч з них — надданою.

За останній час бригада дуже помолодшала. Добрі слова чути на адресу машиністів екскаватора Василя Карпенка, Василя Андрющенка, Віктора Пугача, інших товаришів.

Нелегка робота, хоч і на поверхні землі. Три зміни, у різних погодних умовах — а трудяться механізатори (так зовуть екскаваторників, які батують цінну породу) однаково нестримно і високоякісно. Іх так просто ще зовуть й по-іншому — людьми шахтарського гарту й комсомольської закваски. Вона, ця молодеча закваска, є у всіх членів КМК.

На ударній вахті на честь XXVII з'їзду КПРС

вони першими взяли підвищені зобов'язання, а з'їзду рапортували про виконання запяцьких місяців, а до завершення його роботи — про додатковий видобуток 3,5 тисяч тонн вугілля. За підсумками роботи в першому півріччі Д. Т. Савчука було присвоєно звання «Кращий машиніст екскаватора» по ВО. Дорогою реліквією став для бригади й перехідний вимпел «Переможець соціалістичного змагання». Як винагорода було залишено в колективі на довгі часи зберігання — за беззмінене лідерство протягом річного періоду і навіть довше.

В. КОЛЕСНИКОВ, журналіст.

Олександрійський район.

Здрастуй, школо!

Евген Григораш працює налагодним автоматичної лінії по складанню корпусів машини МСЦ № 4 заводу «Гідросила», його дружина Олена — фрезерувальниця МСЦ № 2. Першого вересня вони проводжатимуть свого сина Максимка до школи. А за кілька днів до цієї важливої події малюнки, які вперше переступлять поріг школи, вітали задовчені. Хлопчині й дівчатка здійснили екскурсію по заводу, отримали подарунки — новенькі портфелі, каліни. Вони заповіли своїх тат і мам, що вчитимуться тільки на «відмінно».

На знімку: сім'я ГРИГОРАШІВ проводжає Максимка до школи. Фото М. САПОВАЛА.

МИ — ЗА МИР!

«НЕ ДАМО ЗАТЬМАРИТИ СОНЦЕ»

Не можу повірити в те, що американська адміністрація на чолі з Рейганом постійно намагаються перетворити нашу планету в суцільне вогнище. Невже може загинути все, що надбано людськими руками, через те, що деяким людям набридло жити у мирі і злагоді? Сами до цього прагне Білий дім.

У протидію цьому безглузду Радянський уряд відкладає випробування ядерної зброї до січня 1987 року. Вкотре читаю Заяву Генерального секретаря ЦК КПРС М. С. Горбачова по радянському телебаченню. І щоразу з тривогою думаю: що буде з нашою землею, коли на ній спалахне вогнище війни.

Ось у мене перед вікном на подвір'ї весело і спокійно граються діти. Іх не хвилюють ніякі проблеми, вони безтурботно займаються своїми дитячими клопотами, не уявляючи собі свого існування без мирного лагідного сонечка над головою. А через день хлопчики і дівчатка шкільного віку не без гордості візьмуть свої ранці і портфелі і попрямують до школи, де на першому ж уроці разом із учителькою і шанованими людьми поведуть розмову про боротьбу за мир на Землі. Всі вони одноголосно заявлять: «Ні — війні! Не дамо затьмарити сонце!».

М. ОРЛОВА, вчителька-пенсіонерка. м. Кіровоград.

СПОГАД ПРО ЛІТО

Кращі загози й окремих бійців. Ім вручено заслужені нагороди. Було видно, що пихованці табору «Космос» проявили себе в «екстремальних» умовах дисциплінованими, мужливими, вимогливими до себе і ближніх. Довели, що в будь-яку хвилину зможуть поруч із старшими стати на захист рідної Вітчизни.

Д. ШИШКЕВИЧ, керівник курсів цінільної оборони. м. Ульяновка.

Закінчуються канікули, які були наповнені для багатьох школярів області справами цікавими й корисними. Надовго запам'ятається минуле літо і для 58 десятикласників Знам'янського району.

КА-НІ-КУ-ЛИ!

Будні «Орлятка»

— Підйом! — скомандував Володя Аксьонов. Саме так, як належить черговому по роті.

Відразу ж військово-спортивний табір «Орлятка» наповнюється гомоном. Кожний поспішає зайняти своє місце в строю.

Уже за хвилину фізорг Олег Капінус розучує зі своїми товаришами новий комплекс ранкової гімнастики.

Весело їм цієї ранкової своєї години омиватися прохолодною водою. А дехто мерщій на ближній ставці. Засмагли, бадьорі, вони тепер і стройову пісню голосно співають, і залюбки уминають справжній солдатський сніданок...

58 десятикласників зі шкіл міста і району приїхали на початку серпня у село Дмитрівку. Табір «Орлятка» тут організували з ініціативи Знам'янського міського комсомолу.

...Сонце все вище. А на озочевій плантації колгоспу «Україна» триває завзяте змагання. Хто сьогодні виявиться працюватиме, перевиконає норму раніше за всіх, збере найбільше городини?

Озираються хлопці один на одного, поспішають з відрами до ящиків. Учора найспритнішим був Сашко Носенко, 45 відер помірів здав. На 15 більше норми. А сьогодні йому на п'яти наступає Ігор Петухов. У перші дні він насмішувало поглядав на стараних. А тепер і він взявся за роботу. Хочеться хлопцеві, щоб і йому начальник табору П. Я. Віниченко при всіх віддає руку потис. Як Сергієві Каличаку, Валерію Шаповалову, Віталію Орловцеві або Сергієві Клепацькому, котрі за 4 робочих години і по 50 відер помірів назбирають.

Серйозна робота у навчальній роті. І всі вони ставляться до неї по-дорослому. Лише за тиждень на полях господарства, збираючи кукурудзу, перець, помідори, заробили 600 карбованців. На їхньому рахунку також 35 тонн зібраної кукурудзи.

Спробуйте-но без підготовки в хорошому спортивному темпі пробігти 3 кілометри. Або підтягнутися на перекладині хоча б 6—8 разів. Не вийде, запевняю. А після кількох тренувань відчуєте, як м'язи пружно наливаються силою. І спеціально тренуватися доводиться перед грою-змаганням. «Ну-мо, хлопці!».

...Г'ят довгих кілометрів позаду. Легеням не вистає повітря. У роті солоно, піт заливає очі. Попереду ще два кілометри.

Завдання, поставлене командиром, і цього разу вони виконали. Положили умовного противника, захопили висоту і закріпилися на ній. Недарма ж старалися на заняттях і тренуваннях: засвоїли тактику бою, будову та принцип дії автомата — змагалися в спорті та праці.

Цей останній місяць літа довго не зітреться в пам'яті. Яскраві зірки на бездонному небі, вогні, пісня під гітару. Постійний неспокій — концерти, конкурси, щоденні корисні справи... А ще справжня чоловіча дружба, смак якої перше відчували повною мірою.

В. НУЖНИЙ. Знам'янський район.

Прапор над висотою

Із самого ранку в піонерському таборі «Космос» все йшло як і завжди: спочатку табірний гори сповістив про підйом. Потім зарядка, наведення порядку в кімнаті, на території табору. Але його мешканці все робили швидше і краще, бо знали: у них того дня відбудеться військово-спортивна гра «Зіриця».

Юнарміїців зібрав начальник табору П. П. Лихенко. Він поставив завдання: в районі висоти 64 в урочищі Байраки знаходиться десант умовного противника. Необхідно його

знищити і захопити прапор.

Форма одягу учасників гри відповідає обстановці, в якій їм довелось перебувати, бо ж мета гри — закріпити і розвинути теоретичні знання і практичні навички, одержані в школі і в піонерському таборі при проведенні тренувань, вікторин і змагань.

...Минуло 30 хвилин після старту. Начальник штабу «Зіриці» пакує здійснити марш-кидок по двох паралельних маршрутах, які у визначеному місці зливаються в один.

Перший кілометр відстані пройдено. Перед за-

гонами відкривається пересічена місцина. Раптом: «Увага! Увага! Повітряна тривога!». Юнарміїці вже діють відповідно обстановці. По команді вони одягають протигази.

А ось на маршруті «Зіриці» стоїть знак «дорога замінювана». Вперед із цілопошукачами виходять Толь Шваченко і Вася Пустовий. Через кілька хвилин небезпечка ліквідована.

І знову в похід. Нелегким виявився останній бій, але висоту взято. На пів закріплено прапор переможців.

І під вечір судді підрахували очки, назвали

СПАСИБІ ТОБІ, УЧИЛИЩЕ

1 вересня для мене свято іще зі школи. І по сьогоднішній день, навіть коли позаду роки навчання в Олександрійському культурно-освітньому училищі, які, вважаю, були одними з найкращих у моєму житті.

У дитинстві я з мамою часто проходила по вулиці Діброва, де знаходиться цей навчальний заклад. І дуже любила стояти під його вікнами, слухати звуки фортепіано, баяна, які долинали звідти. І тоді я

казала мамі: «Я хочу вчитися тут!».

Мріяла про свою долю як про долю музиканта. Насправді ж вийшло трохи інакше. Я стала бібліотекарем. Навіть не віриться, що з того часу минуло вже три роки. У моєму житті сталося багато змін, але училище назавжди залишилось в моїй душі таким прекрасним, дорогим і рідним.

В. ХОМЕНКО. м. Олександрія.

ЕДЕЛЬВЕЙС ДИКТУЄ УМОВИ

Цими днями у виробничому об'єднанні «Друкмаш» працювала школа передового досвіду «Комплексне формування середовища на території промислових підприємств». Організаторами були головне виробниче управління Міністерства приладобудування, засобів автоматизації і систем управління та об'єднання павільйон «Квітництво й озеленення» ВДНГ СРСР.

Учась у роботі цієї школи брали науковці співробітництва Головного ботанічного саду АН СРСР, Центрального республіканського ботанічного саду АН УРСР, ВДНГ СРСР, а також представники ділянок озеленення тих промислових об'єднань і підприємств, де комплексному формуванню середовища надається великої уваги. Словом, школа збирала людей зацікавлених, тих, хто може поділитися досвідом, дати рекомендації.

Н. М. Цейткова — старший методист павільйону «Квітництво й озеленення» ВДНГ СРСР. Вона керувала роботою школи. Сьогодні Надія Миколаївна наші гості і охоче взялася розповісти про свої враження, а також роз'яснити, що ж означає поняття «Комплексне формування середовища на території промислових підприємств».

— Зараз уже не треба нікого переконувати, що грамотне, правильне озеленення й оформлення території промислових підприємств має велике значення. Шоправда, не існує ще спеціальних рекомендацій, наукової літератури, яка б прийшла на допомогу ситуаціям цієї справи. Тож, для того й організована така школа передового досвіду. Цього року на запрошення друк-

машинців ми зібралися в Кіровограді. У наступному — школа працюватиме в Кривому Розі.

Ми говоримо не просто про озеленення території підприємств, а про комплексне формування середовища. А це означає розумне і одале поєднання архітектури, насиченої агітації, нуточної відпочинку, зелених насаджень, квітів і то-му подібне.

На виробничому об'єднанні «Друкмаш» розуміють, що таке комплексне

формування середовища і навіть все це. Ми мали змогу оглянути територію, зустрітися з робітниками. Друкмашівці гордяться своїми успіхами у праці, але з не меншою гордістю показують вирощені квіти. Тут багато рідкісних сортів троянд і доглядають за ними самі робітники. За конкретними цехами закріплені певні ділянки. Тож, нікому не прийдє в голову кинути недожурок біля клумби, яку обробляв своїми руками. А клумб тут багато.

Звичиним для всіх нас є відпочинок у парку. Ми йдемо туди, де зелень, квіти, фонтани. А коли ось такі куточки є на території підприємства — це вже великий плюс.

Комплексне формування має не тільки естетичне значення, але й моральне, передбачає навіть безліч нюансів. Ось, наприклад, начальники ділянок озеленення Львівського виробничого об'єднання «Елек-

трон» О. Д. Маценура поділявся цікавими думками. На своїй території вони висаджують едельвейси. Це квіти, що ростуть в горах і дуже вимогливі до навколишнього середовища. Понад усе їм потрібне чисте повітря. Ці квіти завжди милують око своєю свіжістю. Але якщо тільки едельвейси прив'яли, — слід негайно перевіряти очисні системи. Тож, не завадило б вирощувати едельвейси на території кожного підприємства. Це прекрасний природний індикатор, що добровільно бере на себе обов'язок перевіряти чистоту повітря.

Немало подібних цікавих пропозицій було висловлено учасниками нашої школи. Це були також практичні рекомендації, поради, що мають для людей цієї справи велике значення. Адже, повторюю, спеціальної літератури ще не існує, але, безумовно, вона буде. А поки що хочу сказати, що працівники павільйону «Квітництво й озеленення» ВДНГ СРСР беруть на себе обов'язок проводити спеціальні курси для тих, хто займається озелененням території підприємств.

(Продовження. Поч. у №№ 94, 95, 96, 99, 101, 103 за 7, 9, 12, 19, 23, 28 серпня ц. р.)

Війна продовжилася для Сніжка в Білорусії на американському танку фірми Шерман. Ходив в атаку, був у розвідці. Досвідчений, грамотний танкіст, він швидко виявив недоліки танка американської фірми.

— Незграбний. Добра мішень для ворожих артилеристів. Важко заводиться взимку, зате легко перекидається у будь-яку пору року. Словом, не порівняєш з нашою «тридцятьчетвіркою», — говорив Арсен. — В тому Шермані почувався себе невпевнено. А це в бою вкрай погане почуття.

Недовго довелося воювати на цьому танку: німці його підбили, і він загорівся. Служив Арсен тоді у пійськах 1-го Білоруського фронту, в третьому полку 37-ї механізованої бригади 1-го Красноградського корпусу.

...Три танки взводу Арсена Сніжка, обійшовши заслон німецького переднього краю, прорвалися у їхній ближній тил. Діяли на границі швидкості, давали ворожі артилерійські і мінометні батареї, били з гармат і кулеметів. Зчинивши справжній гармидер у ворожому стаї, нешкоджені повернулися у свій батальйон.

Наступного дня на іншій ділянці фронту, біля села Каргузи, повторили маневр. Ішли роззосереджено. Два танки вирвалися вперед, а третій, на якому був механіком — подієм Константинов, прагнув розвинути ворожу батарею, завів на гарматі. Що не робив Константинов — танк ці з місця. Це помітили німці і, облітаючи машини, не відділення танка бензином, підпалили його. Танкісти, діставши опіки, змушені були залишити бойову машину. Та тільки вискочили з танка, як на них накинупали озвірілі фашисти й перерізали весь екіпаж.

А тим часом два інших танки, зчинивши ворожий штаб і пострілами із гармат підпаливши склад боеприпасів, розвернулися повертатися назад. І тут Арсен побачив догораючий наш танк, фашистів, які тікали від нього і ховалися у ровниках. Немов струмом ударило Арсена: на границі швидкості пустив він бойову машину на порога. Зліва били німецькі гармати, але не влучали. Справа виднілося дрібнолісся. Арсен вирішив розправитися з фашистами, а потім відійти у зарості, сховатися від артилеристів.

Ось його танк уже подолав мальовниче лісне поле, вправився на ворожу вогневу позицію. Танк люто давив ворожі гармати, прасував ровники, в яких поховалися фашисти. Так само діяв і другий танк. Поле бою вони залишили тільки після того, як там не лишилося жодного живої фашиста.

Арсен витер рукавом комбінезона спітніле чоло і наказав механікові — подієві Медведеву, весельчаків — одеситу, негайно приєднати в зарості дрібнолісся. Медведев розвернув танк, але машина раптом отримала величезної сили удар — ворожий снаряд попав у башту. Медведева убило, а командира взводу Сніжка, командира гармати Дьомкіна, стрільця-радиста Бортнікова тяжко поранило. Танк загорівся, і Сніжка наказав залишити машину. Вибралися і побачили і другий палаючий танк. Останнім, в палаючому одязі, покинув танк Арсен.

Відповали вбік. Треба було залізти в ровники, адже танк може ось-ось вибухнути, але ровників немає — зріпнялі з землею.

— За мною! За мною! — крикнув Арсен, закликаючи махнувши рукою. — Он попереду брестер...

І попопали поранені танкісти, залишаючи після себе кривавий слід. Іти не міг ніхто — всі троє були поранені в ноги.

До брестера лишилося кілька метрів, як пролунав вибух, — зірвався танк, але, на щастя, вибухова хвиля не дістала танкістів.

Тепер почали оглядати свої рани. Арсенові осколком пробило суглоб правої ноги, пошкодило кістку. В рану набилася земля, слід би промити, але нічим. Аби як зішкряб ножем з рані вологу від крові землю, сам собі перев'язав ногу. Рана так пилла, що в очах темніло, та ще некто обладане в багатьох місцях тіла. Перев'язали рану бойового товариша — вона, як і в нього, вся була в землі, — і пересохлими губами через силу мовили:

— Ступно доведеться відрізати, вона вже омертвіла...

— А може, лікарі?.. Може?.. — благально подивився Дьомкін на Арсена.

— Ні, Володю, так буде краще...

Рану Дьомкіна оглянув і Бортніков — мовчки опустил голову.

— Давай, тільки швидше, — мовив Дьомкін.

Арсен вийняв із чохла ніж, взяв у руку вже холодну, безкровну ступню і черкнув по живому. Дьомкін скрикнув, закрипив зубами. Тамуючи біль, прошипів:

— Перев'язуй швидше...

Арсен відрізав клаптик бинта, трохи очистив рану від землі, почав бинтувати. Індивідуального пакета було мало для такої рани. Тому швидко розстібнув комбінезон, зняв гімнастерку, спідню сорочку і, порізавши її на смужки, зробив джгут, тугоше забинтував рану.

Тяжко поранені, стікаючи кров'ю, вони поплили тепер подолати передній край противника, добратися до своїх. Попереду гримів бій, стріляли з кулеметів і автоматів, іноді над головами пролітали снаряди. Повзти було нестерпно важко. До того ж неспокійно: а що як натраплять на німців? Поранених, ослаблених ворог прикличить відразу.

(Далі буде)

ЧЕРВОНА КНИГА КІРОВОГРАДЩИНИ

НАЧЕ НІМФИ

СТАРОЖИЛИ нашого краю пам'ятають: років двадцять тому в багатьох водоймах Кіровоградщини з травня по серпень можна було бачити чудові білі квіти латаття. Тоді як вони продавалися й на квітковому базарі в обласному центрі. Та минули роки, у житті сталися певні зміни: люди стали частіше вибиратися на природу, бо появилася більше власних мотоциклів і автомобілів, гумових й розбірних човнів.

Річкові красуні не могли не впасти в око любителям відпочинку на природі. І ті не поминали, повертаючись додому, нарвати собі букетик-другий. Так спільними «стараннями» недалекоглядних людей латаття, яке порівнювалося з казковими німфами, почало катастрофічно зникати.

Дуже хотілося мені цього літа показати квітку білої водяної лілії синові-школяреві. Ми пройшли з ним берегами річок Сугоклеї, Аджамки, Грузької, Великої й Малої Висі, Інгулу, оглянули немало водойм в різних районах області, але безуспішно. Це ще раз підтверджує, що нині біле латаття належить до зникаючої в нашій області рослинності й потребує бережливого ставлення й охорони — не дарма рослину занесено до Червоної книги УРСР.

Шукав я також цвіт латаття на Волзі й Камі. В Астраханському заповіднику мені повезло — там біла лілія збереглася. Удосвіта спливає над водою овалний бутон і розкривається чудова біло-сніжна квітка лілії, яка в другій половині дня поступово закривається й зникає під водою. У дощ цвіт латаття не розкривається зовсім.

Довелося побувати цього літа й на Смоленщині, в гагарінських місцях. Там, на річці Гжа-

ті, на мене чекав приємний сюрприз: розквітле латаття та ще одна рідкісна водяна рослина — глечики жовті. І було це прямо по-серед невеликого міста!

Я б хотів, щоб схожий вигляд мали й річки Кіровоградщини, щоб повернувшись в них і біле латаття, й глечики жовті. Тільки для цього треба, щоб кожен з нас цього не просто хотів, але й діяв би про це.

М. НОЖНОВ,
член Українського і
Всеросійського товариств
охорони природи.

На знімку: квітка білого латаття.

Фото автора.

ГОСТРИЙ СИГНАЛ
ВИННА... НАФТА

Цей цінний продукт люди нині використовують дедалі ширше. Тому й не дивно, що нафтопродукти можна побачити практично скрізь, де є техніка. Та саме тому нам треба особливо дбати про те, аби нафтопродукти не стали причиною забруднення навколишнього середовища. Адже нафта вміщує дуже шкідливу для живих організмів сірку, отруйні масла, парафін тощо.

На жаль, нерідко деякі люди розглядають нафтопродукти, не оглядаючись. В кінцевому результаті це стає причиною забруднення річкових та ґрунтових вод, ґрунту, повітря. В обласній пресі про це вже не раз писалося, зокрема, називалися як постійні забруднювачі середовища деякі підприємства Світловодська. І ось працівни-

ки природоохоронної інспекції знову побували на заводах «Спеціалізація», «Скловиробів», «Масляний фабрики та інших. Як і кілька місяців тому, ми виявили на всіх названих підприємствах цілі каляки з розлитих нафтопродуктів.

Було вирішено оглянути в промисловій зоні міста, над Дніпром два-три підприємства. Вибрали асфальтові заводи обласної будови і об'єднанні будови та котельні заводу залізобетонних виробів «Дніпроенергобудпрому», розташовані поряд.

І ось що побачили: як і кілька місяців тому, як і торік, тут є цілі озера нафтопродуктів, бітум у відкритих ямах, дві земліні ями, заповнені нафтопродуктами — від них керівники всіх трьох підприємств відхрещуються (а де ж були увесь цей час комсомольські прожектористи, любителі природи міста?).

Хочу звернутися через газету до молоді Світловодська, активу комсомольських організацій названих і неназваних підприємств із закликом рішуче включитися в бороть-

бу проти забруднення навколишнього середовища, яке набуває в промисловій зоні міста загрозливих масштабів насамперед через бездіяльність громадських організацій та нечітку позицію міськвиконкому в питанні охорони природи.

М. ГАМОВ,
старший інспектор обласної інспекції охорони природи.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Розділяючи тривогу М. П. Гамова, запрошуємо комсомольців та молоді, усіх любителів природи не лише Світловодська, а й інших міст та сіл області взяти участь у наступній розмові на природоохоронну тему, яка буде складена за нашими, друзі газети, листами.

м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.